

1

מקום להידוק
דפי השאלון

11281

משרד החינוך

אגף בכיר בחינוך

מחברת בחינה

המנהל הפדגוגי

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

לכבדי שמיעה
ולחירשים

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 011281 עברית	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד מועד</td><td></td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד מועד		סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד מועד										
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות									
رقم المدرسة	رقم الهوية									

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطِيَ دفتر إضافي
* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

لضعاف السمع
وللصم

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

עברית: הבנה, הבעה ולשון
לתלמידים כבדי שמיעה וחירשים

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון	–	הבנה והבעה	–	50 נקודות
		פרק א: הבנה		
		פרק ב: כתיבה ממזגת		
חלק שני	–	לשון	–	50 נקודות
		פרק א: שם המספר		
		פרק ב: תחביר		
		פרק ג: מערכת הצורות		
		יש לבחור באחד הפרקים		
סך הכול	–	100 נקודות		

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 7).

ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

2. יש להקפיד על כתב ברור.

3. יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

קראו את המאמרים 1-2, וענו על השאלות שאחריהם.

מאמר 1

בני נוער ברשתות החברתיות בזמן מלחמה – סיכונים ודרכי התמודדות

מאת אלה דניאל

פסקה א בימינו לרשתות חברתיות כמו אינסטגרם, פייסבוק, טיקטוק או רשת X (טוויטר) יש השפעה רבה, חיובית ושלילית, על חייהם של בני הנוער בישראל. הם מבלים ברשתות חלק ניכר מזמנם: מקיימים קשרים חברתיים, מפתחים תחביבים, מעבירים מידע ונחשפים למידע בתחומים שונים המתפרסם בהן. מפרוץ המלחמה בחודש אוקטובר 2023 התרחב מאוד השימוש של בני הנוער ברשתות החברתיות.

פסקה ב בגלל המלחמה המתמשכת התעצמה בעיקר השפעתן השלילית של הרשתות על בני הנוער. ילדים ובני נוער נחשפו למידע רב הקשור במלחמה. המידע קשה מבחינה רגשית: יש בו תכנים אלימים ותמונות קשות לצפייה, וחלק מן המידע שקרי ולא אמין. החשיפה המוגברת פוגעת במידה רבה בבריאות הנפשית של הילדים ובני הנוער. תחושת הביטחון שלהם מתערערת, ובמקומה מתעוררים בהם רגשות שליליים של בדידות, פחד, דיכאון ועייפות. סכנה אחרת היא שימוש יתר ברשתות שעלול לגרום לקשיים חברתיים. בני נוער, שמבלים שעות ארוכות ברשתות מזניחים קשרים חברתיים ונמנעים מהשתתפות בפעילויות חברתיות.

פסקה ג עם זאת הרשתות החברתיות מציעות גם דרכי התמודדות עם הסכנה שבחשיפה הרבה לתכנים השליליים. הן מציגות לבני הנוער הזדמנויות ודרכים להגן על עצמם מפני הסיכונים שיש בחשיפה. בצד המידע השקרי ברשתות החברתיות מתפרסם גם מידע אמין ומדויק על מה שבאמת מתרחש במציאות, כמו למשל הודעות של דובר צה"ל. פרסום המידע ממקור רשמי נותן תחושת ביטחון לבני הנוער ומפחית חרדות. כמו כן הרשתות מזמנות תמיכה חברתית ורגשית באמצעות צ'אטים עם חברים קרובים, סרטונים משעשעים וקלילים או עצות טובות ומרגיעות של מטפלים רגשיים מקצועיים. תמיכה כזאת מאפשרת להעביר את תשומת הלב מן האירועים השליליים לדברים חיוביים שמסיחים את הדעת מן הקושי הנפשי. באחד המחקרים שנערכו על השפעת הרשתות על בני הנוער, הסביר נער אחד: "אני נכנס לטיקטוק כדי לשכוח, זה עוזר לי להדחיק ולא לחשוב על הדברים הקשים".

פסקה ד נוסף על כך, ברשתות מתפרסמות הצעות לפעילויות מגוונות שמעודדות יציאה מן הבית ופעילות למען אחרים, כמו פעולות התנדבות בהכנת מזון לחיילים או איסוף תרומות למען המפונים. עשייה למען הכלל מסייעת להתמודד עם תחושת הבדידות, מחזקת את הרגשת ה"ביחד" ואת החוסן הנפשי⁽¹⁾.

* מעובד על פי דניאל, א' ואחרים (2024). הרשתות החברתיות כזירה לפיתוח חוסן בעת מלחמה. מחקר קצר טווח בנושאים הקשורים בתקופת מלחמת "חרבות ברזל", אוניברסיטת תל אביב. אוחר מ" <https://meyda.education.gov.il>.

(1) חוסן נפשי – היכולת של האדם להתמודד עם בעיות ועם מצבים קשים.

(שימו לב: המשך המאמר בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

פסקה ה

ילדים ובני נוער זקוקים לתיווך של אדם מבוגר שידריך אותם איך להשתמש בצורה נכונה ברשתות החברתיות. הוא יזהיר אותם מפני הסכנות שיש ברשתות החברתיות וילמד אותם להיעזר באפשרויות שהן מציעות. האחריות העיקרית מוטלת כיום בעיקר על ההורים, שתפקידם העיקרי הוא לכוון את הילדים. מחקרים מלמדים שכדי שההורים יזכו לשיתוף פעולה מלא מצד ילדיהם, הדבר היעיל ביותר שעליהם לעשות הוא לשוחח איתם ולגלוש איתם ברשתות, ולא לכפות על ילדיהם חוקים והגבלות של שעות הצפייה. פעולות כאלה גם עשויות לחזק את הקשר בין ההורים לילדיהם ולהפחית את המצוקה של ילדיהם בימים של מלחמה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

מאמר 2

הפרלמנט האוסטרלי החליט: אסור לילדים בני פחות מ־16 להשתמש ברשתות חברתיות

מאת שי רינגל

פסקה א הפרלמנט באוסטרליה אישר בשנה האחרונה חוק חדש האוסר את השימוש ברשתות החברתיות לבני נוער בני פחות מ־16. על פי החוק, תיחסם הגישה לרשתות למי שלא הגיע לגיל 16. ראש ממשלת אוסטרליה, אנתוני אלבניזי, נימק את החלטת הפרלמנט: "רשתות חברתיות מזיקות לילדים שלנו, ואני שם לזה סוף". החוק זכה לתמיכה ציבורית רחבה באוסטרליה.

פסקה ב זהו חוק תקדימי, ראשון מסוגו בעולם, שנחקק במדינה דמוקרטית. עד כה האחריות והשליטה בנוגע לגלישה ברשתות היו בידי בני הנוער והוריהם, ועכשיו באמצעות החוק החדש האחריות והשליטה עוברות לידי המדינה.

פסקה ג המדינה תהיה חייבת לדאוג שהחברות הגדולות המפעילות את הרשתות ישמרו על החוק. חברה שלא תעמוד בדרישות של החוק החדש תקבל קנס, שעשוי להגיע לסכום של כ־30 מיליון דולר. הורים, מחנכים ומטפלים רבים היו שבעי רצון מן החוק ותמכו בו, כי הוא יכול לסייע להם להגן על הילדים מפני הסיכונים שברשתות החברתיות.

פסקה ד הסיבה העיקרית לחקיקה של החוק באוסטרליה היא החשש לפגיעה בבריאות הנפשית של ילדים ובני נוער. שימוש יתר ברשתות החברתיות וחשיפה לתכנים בלתי מתאימים הם הסיכונים העיקריים לבריאותם הנפשית.

פסקה ה כצפוי, החברות המפעילות את הרשתות מתנגדות בחריפות לחוק. "קבוצת התעשייה הדיגיטלית" באוסטרליה (DIGI), המייצגת רשתות חברתיות כמו רשת X (טוויטר) וטיקטוק, טענה שהחקיקה הזאת רק תגביר את הסיכונים הצפויים לבני הנוער. לטענתה, קיימים אתרים אחרים באינטרנט, שהם מסוכנים הרבה יותר מן הרשתות החברתיות והחוק אינו מחייב אותם. לכן החוק הזה עלול דווקא לעודד את הצעירים לנסות לגלוש באתרים האלה. כמו כן הזהירו בקבוצה כי החוק יפגע בבני נוער הזקוקים לעזרה וימנע מהם את הגישה לשירותי תמיכה וטיפול הזמינים ברשתות החברתיות.

פסקה ו החוק הזה עדיין חדש. שאלות רבות עדיין נשארו פתוחות, כגון אילו רשתות חברתיות יהיו חייבות לציית לחוק? כיצד הרשתות יוכלו לנהוג על פי החוק בלי לפגוע בזכויות הילדים ובני הנוער?

* מעובד על פי רינגל, ש' (2024). הפרלמנט האוסטרלי החליט: איסור על שימוש ברשתות החברתיות מתחת לגיל 16.

מאקו. אוזר מ־www.mako.co.il.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

דף עזר

טבלת התנועות

התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a פתח	קמץ	פתח חטף
e סגול	צירי חסר י צירי מלא	סגול חטף
i חיריק חסר	חיריק מלא	
o קמץ קטן	חולם חסר ו חולם מלא	קמץ חטף
u קובוץ	שורוק	

טבלת הגופים

	גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי
יחיד	מדבר	נוכח	נסתר
יחידה	מדברת	נוכחת	נסתרת
רבים	מדברים	נוכחים	נסתרים
רבוב	מדברות	נוכחות	נסתרות

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי (לרבות נשוא מורחב), נשוא שמני

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אוגד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה, הסגר

משפטים בעלי מבנה מיוחד: חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד, ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פָּעַל (פעל), נִפְעַל (נפעל), הִפְעִיל (הפעיל), הִפְעַל (הופעל), פָּעַל (פיעל), פָּעַל (פועל), הִתְפַּעַל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"י/ו (נפ"י/ו), נחי ל"י/ה (נל"י/ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו/י (נע"ו/י)

דרכי תצורת המילים: שורש ומשקל, בסיס וצורן, הלחם (הרכב) בסיסים

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

פרק א: הבנה (30 נקודות)

קראו את המאמרים 1–2, וענו על כל השאלות 1–5.

1. על פי פסקות א–ב במאמר 1, ציינו שלוש השפעות שליליות של הרשתות החברתיות על בני הנוער בתקופת המלחמה.
(3 נקודות)

2. בפסקות ג–ד במאמר 1 טוענת כותבת המאמר שבצד התכנים השליליים ברשתות החברתיות מציעים בהן לבני הנוער דרכים מעשיות להתמודד עם הסכנות שיש ברשתות.
מתוך שתי הפסקות ג–ד, כתבו שלוש דוגמאות שונות לדרכי התמודדות עם הסכנות ברשתות. הסבירו כיצד כל אחת מן הדוגמאות האלה עשויה לסייע לבני הנוער בהתמודדות עם הסכנות. (6 נקודות)

דוגמה 1

הסבר:

דוגמה 2

הסבר:

דוגמה 3

הסבר:

3. א. בפסקה ג במאמר 1 כתוב: "דברים חיוביים שמסיחים את הדעת מן הקושי הנפשי".
מהו הפירוש של הביטוי המודגש בהקשר של המשפט?
הקיפו את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

1. מדברים על מה שחושבים

2. מציגים דעה אחרת

3. מרחיקים מחשבות שליליות

4. משמחים את הנפש

ב. "פעולות כאלה גם עשויות לחזק את הקשר בין ההורים לילדיהם" (פסקה ה).
למה הכוונה במילים "פעולות כאלה"? (3 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

4. בפסקה ג במאמר 1 מובא ציטוט ממחקר, ובו דברים שאמר נער: "אני נכנס לטיקטוק כדי לשכוח, זה עוזר לי להדחיק ולא לחשוב על הדברים הקשים".
מהי מטרת הכותבת בציטוט של דברי הנער?
הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
1. להשוות בין דרכי התמודדות שונות.
2. לחזק את הטענה של הכותבת.
3. להציג טענה מנוגדת לטענת הכותבת.
4. להציג טענה נוספת לטענת הכותבת.

5. א. לפניכם תרשים. השלימו את המידע החסר במקומות המתאימים, על פי מאמר 2. (6 נקודות)

בעד ונגד החוק האוסטרלי

הגורם המתנגד	הגורמים התומכים
הנימוקים של המתנגדים 1. 2.	הנימוק של התומכים

- ב. לפניכם קטע קצר מעובד הלקוח מן האמנה הבינ־לאומית לזכויות הילד⁽¹⁾ שעליה חתמו 192 מדינות, ובהן ישראל.
קראו את הקטע הקצר שלפניכם, וענו על השאלה שאחריו.

הזכות לחופש ביטוי והזכות להישמע

לכל ילד יש זכות להביע את דעתו בחופשיות. יש לאפשר לו להשמיע את דעתו בכל עניין הנוגע לו, תוך מתן משקל ראוי לדעותיו בהתאם לגילו ולמידת בגרותו.
(מתוך מאגר כתבי אמנה, באתר משרד המשפטים, ייעוץ וחקיקה. אוחזר מ־www.gov.il).

מה יכולה להיות טענתם של בני הנוער באוסטרליה נגד החוק החדש? בתשובתכם התבססו על הכתוב באמנה. (5 נקודות)

(1) האמנה הבינ־לאומית לזכויות הילד – הסכם בין מדינות שנכתב בשנת 1989, ובו הגדירו את זכויות הילד.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

פרק ב: כתיבה ממוזגת (20 נקודות)

ענו על שאלה 6.

6. במסגרת פעילות העוסקת בהשפעות השליליות של הרשתות החברתיות נתבקשתם לכתוב סקירה בנושא. בסקירה כתבו מה הן ההשפעות השליליות של הרשתות החברתיות על בני הנוער, הציגו את שתי הדרכים השונות לטיפול בהשפעות אלה (הן מצד ההורים הן מצד המדינה) ואת הפעולות שכל אחד מהם יכול לעשות כדי להתמודד עם ההשפעות השליליות.

התרחסון על שני המצמרים 1-2 נשקצתם. כתרו בהיקף של 100-200 מיליט.

הקפידו על דברי חסידה מקובלות ועל אזור מקורות המידע בנוף הסקירה ורסוּפה (כירליונגריפה).

השחקמיון העמודים 10-11 לבחירת **מינוחה** ואת הבחירה בחנו העמודים 12-13

מזנוח

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר (10 נקודות)

ענו על שאלה 7.

7. א. לפניכם חמישה משפטים, ובהם מספרים מודגשים. כתבו במילים את המספרים המודגשים. (7 נקודות)
- (1) מנתוני מחקרים מתברר כי 3 הרשתות שבני נוער מעדיפים הן וטסאפ, אינסטגרם וטיקטוק.
- (2) החוק אושר בפרלמנט ברוב של 34 תומכים לעומת 19 מתנגדים.
- (3) החוק מאפשר לבני 16 ויותר גישה לרשתות החברתיות.
- (4) הקנס, שיוטל על חברות שלא יצייתו לחוק, הוא 33 מיליון דולר.
- (5) כ- 75 אחוזים מתושבי אוסטרליה תומכים בחוק.
- ב. במשפטים שלפניכם הקיפו את הצורות הנכונות של שם המספר מבין האפשרויות הנתונות. (3 נקודות)
- (1) ב-עשרים ושמונה / עשרים ושמונה בנובמבר 2024 אושרה באוסטרליה הצעת חוק האוסרת על ילדים ובני נוער צעירים לפתוח חשבון ברשתות החברתיות.
- (2) בשנים 2017–2018 ישראל הגישה עשרים ושבע / עשרים ושבעה אלף בקשות לרשתות פייסבוק, רשת X (טוויטר) וגוגל למחיקת הודעות פוגעניות.
- (3) לפי מחקר חדש שפורסם בארצות הברית, ארבעים וחמישה / ארבעים וחמש בני נוער, מתוך מאה בני נוער שהשתתפו במחקר, דיווחו שהוריהם מודעים להשפעה שיש לרשתות החברתיות עליהם.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

לפניכם שני פרקים: פרק ב – תחביר ופרק ג – מערכת הצורות.
בחרו בפרק שלמדתם: תחביר או מערכת הצורות, וענו על השאלות לפי ההוראות.

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות 8–12. ענו על ארבע מן השאלות (לכל שאלה – 10 נקודות).

שימו לב: תוכלו להיעזר בדף העזר שבעמוד 7.

8. לפניכם שלושה משפטים.

(1) בישראל בני נוער רבים גולשים ברשתות החברתיות יום־יום למטרות שונות.

(2) מפרוץ המלחמה נחשפו בני נוער לסכנות רבות ברשתות החברתיות משום שהתפרסמו בהן תכנים

אלימים מאירועי המלחמה.

(3) באוסטרליה זכה החוק לתמיכה רחבה בציבור, אך חברות הטכנולוגיה התנגדו לחוק.

א. ציינו את הסוג התחבירי של כל אחד מן המשפטים.

משפט (1): _____

משפט (2): _____

משפט (3): _____

ב. – במשפט מורכב – תחמו את הפסוקית שבו, וציינו מעליה את התפקיד התחבירי שלה: לוואי, מושא

או תיאור.

– במשפט מחובר (מאוחד) תחמו את האיברים.

ג. ציינו את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו במשפטים.

במשפט (1) – יום־יום: _____

במשפט (2) – לסכנות: _____

במשפט (3) – רחבה: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

9. לפניכם שלושה משפטים מחוברים (מאוחים).

- (1) על פי מחקרים, הרשתות החברתיות משפיעות לרעה על ילדים ובני נוער, אולם הורים רבים אינם מודעים לכך.
- (2) ממשלת אוסטרליה החליטה להתמודד עם הנזקים של הרשתות החברתיות, לשם כך נחקק לאחרונה באוסטרליה חוק האוסר על ילדים את השימוש בהן.
- (3) סרטונים קצרים ומשעשעים משמחים את הצופים, לכן אנשים רבים צופים בהם ברשתות החברתיות.

א. בכל משפט קבעו את סוג הקשר הלוגי.

- הקשר הלוגי **במשפט (1)**: _____
- הקשר הלוגי **במשפט (2)**: _____
- הקשר הלוגי **במשפט (3)**: _____

ב. כתבו מחדש את משפט (3) במבנה של משפט מורכב, בלי לשנות את סוג הקשר הלוגי שבו.

ג. הצירופים "הרשתות החברתיות" / "ברשתות החברתיות" מסומנים בקו בכל אחד מן המשפטים. ציינו את התפקיד התחבירי של הצירוף בכל אחד מן המשפטים.

- במשפט (1): _____
- במשפט (2): _____
- במשפט (3): _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

10. א. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם יש תמורה.

- (1) בשנת 2004 נוסדה פייסבוק, הרשת החברתית הראשונה, על ידי מארק צוקרברג וחבריו באוניברסיטה.
- (2) בימינו ילדים ובני נוער נחשפים לתכנים אלימים, כמו מראות קשים וגילויי שנאה.

השלימו את הטבלה שלפניכם: העתיקו מכל משפט את התמורה, את המילה או המילים שהתמורה מחליפה ואת התפקיד התחבירי של המילה או המילים שהתמורה מחליפה.

מספר המשפט	התמורה	המילה או המילים שהתמורה מחליפה	התפקיד התחבירי של המילה או המילים שהתמורה מחליפה
(1)			
(2)			

ב. לפניכם שני משפטים.

- (1) מפרוץ המלחמה בני נוער רבים מצטרפים לפעילויות של התנדבות למען הקהילה.
- (2) ההתנדבות מחזקת את תחושת השייכות לקהילה.
- כתבו את שני המשפטים במשפט אחד בקשר לוגי מתאים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

11. לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם יש חלק כולל.
- (1) גורמי טיפול מציעים ברשתות החברתיות דרכי התמודדות לשמירה על הבריאות הנפשית של הגולשים: צ'אטים עם חברים וייעוץ מקצועי.
- (2) ברשתות החברתיות אפשר למצוא לא רק תמיכה רגשית אלא גם הצעות לפעילות למען אחרים.
- (3) שיחה משותפת, ולא הגבלת גלישה ברשתות החברתיות, היא הדרך הנכונה ליצירת קשר טוב בין הורים לילדים.
- א. סמנו קו מתחת לחלק הכולל בכל משפט.
- ב. השלימו את הטבלה שלפניכם: ציינו את התפקיד התחבירי של החלק הכולל בכל משפט, ואת סוג הקשר הלוגי שבחלק הכולל.

מספר המשפט	התפקיד התחבירי של החלק הכולל	סוג הקשר הלוגי בחלק הכולל
(1)		
(2)		
(3)		

- ג. לפניכם משפט מורכב.
- אחת הסכנות ברשתות החברתיות, שפוגעת בקשרים החברתיים של הילדים, היא התמכרות לגלישה ממושכת ברשתות, שמבודדת אותם מבני גילם.
- פרקו את המשפט הנתון לשלושה משפטים פשוטים.
1. _____
2. _____
3. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

12. לפניכם קטע קצר. קראו אותו, וענו על השאלות שאחרי.

בתקופת מלחמה גוברת הסכנה לפגיעה בבריאותם הנפשית של בני נוער, כי בתקופה זו התכנים האלימים שמתפרסמים ברשתות החברתיות הולכים ומתרבים, והחשיפה אליהם עלולה לפגוע בחוסן הנפשי של בני הנוער. לכן מתפרסם ברשתות החברתיות גם תוכן משעשע⁽¹⁾ בצד התכנים האלימים. תוכן משעשע⁽²⁾ הוא הזדמנות לחיזוק מצב הרוח והביטחון העצמי.

- א. – העתיקו מן הקטע דוגמה אחת לנשוא מורחב: _____
- העתיקו מן הקטע דוגמה אחת לנשוא פועלי (שאינו נשוא מורחב): _____
- העתיקו מן הקטע דוגמה אחת לנשוא שמני: _____
- ב. – בקטע מסומנת בקו המילה "הוא". מהו התפקיד התחבירי שלה? _____
- הצירוף "תוכן משעשע" מופיע פעמיים ומסומן בספרות (1)–(2). האם התפקיד התחבירי שלו זהה בשתי הפעמים?
הקיפו את התשובה הנכונה. כן / לא
פרטו את תשובתכם.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות 13–17. ענו על ארבע מן השאלות (לכל שאלה – 10 נקודות).
שימו לב: תוכלו להיעזר בדף העזר שבעמוד 7.

13. לפניכם טבלה ובה שישה משפטים. בכל משפט מודגש פועל. השלימו את הטבלה – ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
בני הנוער מְבַלִּים זמן רב ברשתות החברתיות.		
לקבוצת הכדורגל הוֹרְדוּ נקודות בגלל התפרעות האוהדים.		
הרשתות הִתְמַלְאוּ בתמונות מן המלחמה.		
מתנדבים הִסִיעוּ חיילים לבסיסיהם במהלך המלחמה.		
רגשות שליליים, כמו עצב וכעס, מְתַסְכְּלִים את בני האדם.		
באיזו שעה אתה קָם בבוקר?		

14. א. לפניכם שלושה משפטים ובהם צורות בינוני מודגשות.

ציינו מעל כל אחת מצורות הבינוני המודגשות את חלק הדיבור שהיא שייכת אליו.

- (1) התמכרות היא הצורך לעשות שוב ושוב פעולה מְסִימָת, גם אם אנו יודעים שהיא מזיקה לנו.
- (2) בני נוער שמתמכרים לרשתות החברתיות, מְחַבְּרִים לרשתות רוב שעות היום, והם אינם מסוגלים להבין שהם מצויים במצוקה.
- (3) הַמְטַפְּלִים החדשים שהגיעו היום למרפאה, היו זקוקים לתמיכה רגשית ולייעוץ מקצועי.

ב. לפניכם שלושה צירופים ובהם מודגשים שמות תואר בצורת הבינוני.

ציינו את השורש ואת הבניין של כל שם התואר.

- (1) יום נִפְלָא השורש: _____ הבניין: _____
- (2) עצה מוֹעִילָה השורש: _____ הבניין: _____
- (3) עסק מַצְלָח השורש: _____ הבניין: _____

ג. לפניכם שלושה צירופים ובהם שמות פעולה מודגשים.

ציינו את השורש ואת הבניין של כל שם פעולה.

- (1) טִיסָה ארוכה השורש: _____ הבניין: _____
- (2) הִבְדֵּל גדול השורש: _____ הבניין: _____
- (3) הִתְרַגְּשׁוֹת רבה השורש: _____ הבניין: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

15. א. לפניכם קטע ובו שש מילים מודגשות.

תִּכְנִים שְׁלִילִים, הַמְפֹרְסָמִים בְּרִשְׁתוֹת הַחֲבֵרָתוֹת, עֲלֻלִים לַגְרוֹם לְבָנֵי נוֹעַר תַּחוּשׁוֹת קִשּׁוֹת כְּמוֹ
מְצוּקָה רַגְשִׁית וּפְגִיעָה בַּתַּחוּשׁוֹת הַבְּטָחוֹן הָאִשִּׁי. אֵךְ בְּרִשְׁתוֹת יֵשׁ גַּם הִזְדַּמְנוֹת לְשֹׁפֵר אֶת מִצַּב
הָרוּחַ בְּאַמְצָעוֹת צִפְיָה בְּסִרְטוֹן מִשְׁעָשֶׁע אוֹ בְּתוֹכְנִית בִּידוֹר.

(1) מיינו בטבלה שלפניכם את המילים המודגשות בקטע על פי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

(2) העתיקו מן הקטע את שני שמות הפועל, וציינו את הבניין של כל אחד מהם.

שם פועל 1: _____ הבניין: _____

שם פועל 2: _____ הבניין: _____

ב. לפניכם רשימה של מילים.

מִדְגֵּשׁ, מַחְשָׁב, חִידָק, דִּלְקָת, רִפְּבֵל

(1) העתיקו מן הרשימה שתי מילים שדרך התצורה שלהן היא שורש ומשקל.

(2) העתיקו מן הרשימה שתי מילים שדרך התצורה שלהן היא הלחם בסיסים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

16. א. לפניכם רשימה של שמונה מילים.

מִדְּחַף, מִדְּחֵם, חֵל, שְׁמֵרֶטֶף, כְּסָפּוֹמֶט, כְּסָפֶת, תְּרָגִיל, חֲמִשִּׁיר

מיינו בטבלה את המילים לשתי קבוצות לפי דרך התצורה.

שורש ומשקל	הלחם בסיסים

ב. לפניכם חמישה משפטים, ובהם מילים (שמות ופעלים) מודגשות.

- (1) מנהל החברה **נוֹעֵץ** בעוזריו לפני שהחליט.
- (2) הוא **נוֹעֵץ** את שיניו בתפוח הטרי בהנאה מרובה.
- (3) **לְנִעֵץ** מבטים באדם זר נחשב לחוסר נימוס.
- (4) **עֵצָה** טובה מאדם חכם היא בעלת ערך.
- (5) בבניין ה**מוֹעֵצָה** נערך דיון על סלילת כביש חדש ביישוב.

בטבלה שלפניכם מיינו את המילים המודגשות לשתי קבוצות לפי השורש – כתבו בטבלה רק את מספר המשפט.

י-ע-ץ	נ-ע-ץ

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

17. א. לפניכם רשימת שמות באותו המשקל.
צָרְבַּת, צִנְרָת, קִדְחַת, אֲדָמַת
הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל.
– משמעות המשקל של השם היוצא דופן היא: _____ .
– משמעות המשקל של שלושת השמות האחרים היא: _____ .
- ב. לפניכם שלושה שמות שנגזרו בדרך של בסיס וצורן סופי **יָהּ**.
כתבו ליד כל שם את משמעות הצורן הסופי **יָהּ** שבו.
פְּנִימִיָּה _____
סַפְרִיָּה _____
מִטְרִיָּה _____
- ג. לפניכם ארבעה שמות במשקלֵי הבינוני.
רוֹפְאָה, מִזְכִּירָה, מַעֲצָבַת, מוֹכֶרֶת
הקיפו שני שמות הגזורים באותו המשקל.

/בהמשך דפי טיוטה/

טיוטה

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

טיוטה

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ה, מס' 11281

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"